

بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار

۱. حلیمه یکتا ۲. معصومه ملاشاهی ۳. مهدی قزاقی ۴. زهرا قاسم زاده ۵. محدثه رزاقی ۶. مریم مقدم

حیدری ۷. نسرين شيخ زاده ۸. عبدالرئوف شکیبافر

۱. آموزگار و کارشناس ارشد علوم تربیتی، گرایش تکنولوژی آموزشی، دانشگاه بین‌المللی چابهار (نویسنده مسئول)

۲. مدیر و کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، گرایش عمومی، دانشگاه غیر انتفاعی هانف

۳. کارشناس ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات، کارشناس آموزش دینی و عربی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیکشهر

۴. آموزگار و کارشناس آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان رسالت

۵. آموزگار و کارشناس تربیت معلم قرآن مجید، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

۶. آموزگار و کارشناس منابع طبیعی، گرایش شیلات، دانشگاه زابل

۷. آموزگار و کارشناس ارشد روانشناسی بالینی و آموزش ابتدایی

۸. مهندسی بهداشت محیط، دانشگاه آزاد واحد فیروز آباد (شیراز)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار بوده است. روش تحقیق مورد استفاده از نوع توصیفی، همبستگی بود. در تحقیق حاضر جامعه آماری مورد بررسی عبارت است از دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار که به تعداد ۳۶۰ نفر می‌باشند. حجم نمونه متناسب با تعداد افراد جامعه تعداد ۱۸۶ نفر می‌باشد و روش نمونه‌گیری به روش تصادفی ساده انتخاب شده است. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شده است. در این پژوهش برای سنجش متغیرهای پژوهش از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده خواهد شد. برای سنجش سبک‌های یادگیری از پرسشنامه استاندارد سبک‌های یادگیری فلدر و سولومون (۱۹۸۵) و برای سنجش پیشرفت تحصیلی از پرسشنامه استاندارد پیشرفت تحصیلی دیویدسون (۲۰۰۳) و برای سنجش خودشکوفایی از پرسشنامه استاندارد گنجی (۱۳۸۶) استفاده شد. هم‌چنین جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره با استفاده از نرم‌افزار SPSS۲۱ استفاده شده است. نتایج فرضیه اصلی نشان داد که بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد. نتایج فرضیات فرعی نشان داد که بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد. بین سبک‌های یادگیری با خودشکوفایی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های یادگیری، پیشرفت تحصیلی، خودشکوفایی دانش‌آموزان.

مقدمه

یکی از واقعیت های مهم هستی، وجود تنوع در میان پدیده های عالم است. انسان ها نیز مشمول همین قاعده اند. دانش آموزان از لحاظ توانایی های ذهنی، روش های آموختن، سبک و سرعت یادگیری، آمادگی و علاقه و انگیزش برای کسب دانش و انجام فعالیت های تحصیلی با هم تفاوت دارند. عوامل مختلفی موجب تفاوت میان یادگیرندگان می شود. آنچه در سال های اخیر بیشتر از بقیه عوامل نظر روانشناسان پرورشی و متخصصان آموزشی را به خود جلب کرده، تنوع سبک های یادگیری است. سبک های یادگیری رویکردها یا روش های گوناگون برای یادگیری هستند که شامل آموزش روش های منحصر به فرد برای یادگیری بهترین یادگیرندگان است. نظریه های سبک های یادگیری نشان می دهد افراد به شیوه های مختلف به بهترین نحو فکر می کنند و یاد می گیرند. سبک یادگیری می تواند پیامدهای مهمی برای آموزش داشته باشد؛ زیرا موفقیت دانش آموزان نتیجه تعامل آموزش و سبک یادگیری است. ایده اصلی استفاده از «سبک های یادگیری» این است که یادگیرندگان در یک یا چند سبک طبقه بندی شوند. بنابراین آموزش دانش آموزان براساس سبک آن ها موجب بهبود یادگیری خواهد شد. خودشکوفایی از نظر راجرز "گرایش به شکوفایی" یعنی میل به رشد و توسعه دادن تمام توانایی ها و استعدادها بالقوه ی هر فرد می باشد. این توانایی ها از جنبه های زیستی تا پیچیده ترین جنبه های روان شناختی را شامل می شود. راجرز این انگیزش بنیادی را هدف غایی همه ی انسانها می داند. او عقیده دارد موجود زنده افزون بر اینکه سعی در حفظ خود دارد؛ تلاش می کند خویشتن را در مسیر کمال، تمامیت، وحدت و خودمختاری قرار دهد (رشیدی و همکاران، ۱۳۹۳). فرآیند خودشکوفایی می تواند شکل های متفاوتی بگیرد، هرکسی جدا از شغل و تمایلاتی که دارد می تواند توانایی های خود را به حداکثر برساند و به کامل ترین رشد شخصیت دست یابد (خدابنده و همکاران، ۱۳۹۳).

یکی از موضوع هایی که از دهه هفتم قرن بیستم تا کنون در پژوهش های آموزشی مورد توجه قرار گرفته، سبک های دانش آموزان در فراگیری مطالب است. زیرا یادگیری فرآیند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد می باشد که از طریق تجربه بدست می آید. عوامل مؤثر بر یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش آموزان بسیار گسترده و وسیع می باشند، شناسایی این عوامل و رفع مشکلات و نارسایی هایی در سیستم آموزشی بسیار مهم است یکی از این عوامل سبک یادگیری دانش آموز است که می تواند بر جریان یادگیری تأثیر داشته باشد.

به باور کلب (۱۹۸۴) سبک شیوه ای است برای یادگیری، شناخت و تفکر، سبک با توانایی فراگیر برابر نیست بلکه روشی است که به وسیله ی آن می توان توانایی های خود را به کار برد. همانگونه که توانایی فرد در زندگی بسیار مهم است، شناخت سبک های یادگیری نیز دارای اهمیت است. بسیاری از نظریه پردازان یادگیری معتقدند که سبک یادگیری باید با سبک آموزش منطبق باشد تا حداکثر موفقیت در یادگیرندگان به دست آید. چرا که تناسب تدریس معلمان با سبک یادگیری دانش آموزان باعث تقویت انگیزه یادگیری و نیز پیشرفت تحصیلی می گردد (اچابهار ی و همکاران، ۱۳۹۶). صاحب نظران و اندیشمندان روان شناسی تربیتی بر این باورند که بسیاری از دانش آموزان در زمان تحصیل با موقعیت های مشکل ساز اجتماعی و آموزشی در کلاس، خانه و اجتماع مواجه می شوند که می تواند به افت تحصیلی آن ها در مدرسه منجر شود و در زندگی آینده آنان مشکلاتی ایجاد کند. متغیرهای متعددی می تواند در این موقعیت ها وجود داشته باشد که با تأثیرگذاری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان به شکست تحصیلی آن ها منجر شود. در این میان، متغیر تاب آوری تحصیلی اهمیت ویژه ای دارد. به رغم موقعیت های منفی ایجادکننده افت تحصیلی، بسیاری از تحقیقات نشان داده اند که بعضی از دانش آموزان با وجود قرار گرفتن در موقعیت های فشارزا، مشکل ساز و تهدیدکننده به موفقیت می رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه می کنند. این فرآیند، تاب آوری تحصیلی نامیده می شود (خلف؛ ۲۰۱۴؛ هیتون؛ ۲۰۱۳). فرآیند تاب آوری صرفاً یک واقعیت زیست شناختی یا روان شناختی نیست بلکه هم زمان، ابعاد و ماهیت اجتماعی نیز دارد. علاوه بر امتداد تاب آوری در بستر زمان، باید به گسترش آن در بستر موقعیت و فضای اجتماعی نیز اشاره کرد. به عبارت دیگر، تاب آوری موقعیتی است و افرادی که در یک موقعیت،

¹. cleb

² khalaf

³. Hiton

تاب‌آورند، ممکن است در موقعیت دیگر با مشکلاتی مواجه شوند. بررسی تحقیقات مرتبط با تاب‌آوری تحصیلی نشان می‌دهد که دانش‌آموزان تاب‌آور با وجود وقوع و تکرار رویدادها و شرایط فشارزایی که برای آنان اتفاق می‌افتد، به سطوح بالای موفقیت انگیزشی و عملکردی دست می‌یابند. تحقیقات مربوط، عمدتاً دو دسته عوامل حفاظتی درونی و بیرونی را در مطالعه عوامل مؤثر بر ایجاد و ارتقای تاب‌آوری تحصیلی تشخیص داده‌اند (فاستر^۴، ۲۰۱۳).

با در نظر گرفتن نقش مثبت تاب‌آوری بر عملکرد تحصیلی، به نظر می‌رسد بستر خانواده در رشد و تقویت تاب‌آوری جایگاه بالایی دارد. پیشرفت آموزشی و عملکرد تحصیلی حاصل تلاشی مشترک است که در یک سوی آن خانواده و در سوی دیگر، مدرسه قرار دارد. اگر این دو نهاد با یکدیگر در تضاد باشند، نه خواسته‌های والدین عملی می‌شود، نه برنامه‌های مدارس به جایی می‌رسد و نه دانش‌آموزان به رشد و پیشرفت لازم دست می‌یابند. یکی از راه‌های مشارکت و هماهنگی خانواده و مدرسه، تعامل مثبت و پایدار این دو نهاد است. این تعامل می‌تواند به اشکال مختلف از جمله ارتباط مداوم با مسئولان مدرسه، ارتباط نزدیک با معلمان و نیز مشارکت در فعالیت‌های صورت گرفته در آموزشگاه، به‌ویژه در زمینه امور آموزشی، صورت گیرد. تحقیقات متعدد از اهمیت تعامل و مشارکت خانواده و مدرسه پشتیبانی می‌کنند و نشان می‌دهند که تعامل خانواده می‌تواند موجب ارتقا عملکرد تحصیلی شود (یارویی و همکاران، ۱۳۹۹).

در کشور ما، مسئولیت تربیت نیروهای متخصص برای ورود به بازار کار و گرداندن چرخ‌های اقتصادی، رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی واگذار شده است. وابسته بودن توسعه و بقای جامعه به آموزش از یک سو و وجود فضای رقابتی برای ورود به دانشگاه‌ها ضرورت توجه به بالا بردن کیفیت آموزش و تحقق یادگیری اصیل و عمیق را ایجاب می‌کند. از جمله وجوه تفاوت‌های فردی مورد توجه در نظام‌های آموزشی "سبک یادگیری" است. منظور از سبک یادگیری روشی است که افراد اطلاعات را کسب، نگه‌داری و بازخوانی می‌نمایند. سبک یادگیری مانند اثر انگشت خاص هر فرد است. شناخت سبک یادگیری موجب می‌شود تا آموزش با سهولت بیشتر و به روش مناسب‌تری صورت گیرد. اگر برنامه‌ریز درسی، مدرس، فراگیر و کلیه ذی‌نفعان آموزشی نسبت به سبک‌های یادگیری آگاهی داشته باشند، می‌توانند ضمن در نظر گرفتن آن زمینه یادگیری عمیق و اصیل را فراهم نمایند. کشف و شناسایی سبک یادگیری دانش‌آموزان سبب می‌شود که معلم روش‌هایی برای تدریس برگزیند که منجر به هدایت دانش‌آموزان به سمت یادگیری راحت‌تر، سریع‌تر و بهتر مطالب شود. هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خود شکوفایی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار بود و سوال اصلی این پژوهش این است که آیا بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خود شکوفایی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد؟

پیشینه تحقیق

پیشینه داخلی

- یارویی و آنتون (۱۳۹۹) به بررسی رابطه پیشرفت تحصیلی تحصیلی با سبک‌های یادگیری در دانش‌آموزان دختر انجام شد. پژوهش توصیفی به روش پیمایشی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر مشغول به تحصیل در دوره متوسطه دوم شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۷-۹۸ بود که از بین آنها تعداد ۲۸۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه پیشرفت تحصیلی تحصیلی و پرسشنامه سبک‌های یادگیری بود. تحلیل داده‌ها با کمک روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار)، ماتریس همبستگی پیرسون و رگرسیون با نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ انجام شد. نتایج نشان داد که بین سبک یادگیری و اگر $r=0/60$ و $P>0/006$ ، سبک یادگیری همگرا $r=0/39$ و $P>0/002$ ، سبک یادگیری جذب‌کننده $r=0/43$ و $P>0/014$ و سبک یادگیری انطباق‌یابنده $r=0/054$ و $P>0/008$ با پیشرفت تحصیلی تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

4. Faster

همچنین، تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک های یادگیری با هم توانسته اند ۴۱ درصد از تغییرات نمره پیشرفت تحصیلی تحصیلی را تبیین نمایند.

- بنیسی (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر پیشرفت تحصیلی و سازگاری اجتماعی دانش آموزان با اختلال یادگیری انجام شد. این پژوهش، نیمه آزمایشی و طرح مورد استفاده در پژوهش حاضر، طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری در این پژوهش دانش آموزان با اختلال یادگیری شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بودند. گروه نمونه شامل ۲۸ نفر از دانش آموزان با اختلال یادگیری بودند که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و با روش تصادفی ساده در دو گروه ۱۴ نفری جایگزین شدند. گروه آزمایش طی ۸ جلسه ۵۰ دقیقه ای، هفته ای دو بار در جلسات گروهی آموزش راهبردهای خودتنظیمی شرکت کرد و گروه کنترل هیچ مداخله ای دریافت نکرد. ابزار مورد استفاده در پژوهش حاضر مقیاس پیشرفت تحصیلی کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) و پرسشنامه سازگاری اجتماعی بل (۱۹۶۱) بود. داده های به دست آمده با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چند متغیری در نسخه ۲۴ نرم افزار بسته آماری در علوم اجتماعی تحلیل شد.

- الموتی و عاشوری (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین سبکهای یادگیری و اشتیاق تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرستان تنکابن بود. روش تحقیق توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم مدارس شهرستان تنکابن در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ به تعداد ۲۹۷۴ نفر می باشد. حجم نمونه بر اساس جدول "کرجسی و مورگان" تعداد ۳۴۰ نفر و روش نمونه گیری به صورت نمونه گیری تصادفی طبقه ای می باشد. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه های سبک یادگیری کلب (۱۹۸۵)، اشتیاق تحصیلی فردریکز، بلومنفیلد، پاریس (۲۰۰۴) و خودکارآمدی تحصیلی جینک و مورگان (۱۹۹۹) استفاده شد. جهت بررسی پایایی پرسشنامه ها از آلفای کرونباخ و روایی صوری و محتوایی استفاده گردید، ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه های اشتیاق تحصیلی، سبک های یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی به ترتیب برابر ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۷۹ بود. داده های تحقیق با استفاده از رگرسیون گام به گام و با نرم افزار SPSS تحلیل شدند. نتایج تحقیق نشان داد بین سبکهای یادگیری و اشتیاق تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرستان تنکابن رابطه وجود دارد. همچنین بین سبکهای یادگیری (تجربه عینی، مشاهده تاملی، مفهوم سازی انتزاعی، آزمایشگری فعال) و خودکارآمدی و بین اشتیاق تحصیلی (رفتاری-عاطفی-شناختی) و خودکارآمدی تحصیلی رابطه وجود دارد.

- کریم زاده (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر سبکهای یادگیری بر خودشکوفایی دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهر لردگان پرداخته است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر سبکهای یادگیری بر خودشکوفایی دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهر لردگان می باشد. این پژوهش کاربردی و از نوع همبستگی می باشد. در این پژوهش، جامعه آماری متشکل از دانش آموزان متوسطه شهر لردگان به تعداد ۱۲۳۴ نفر که نمونه آماری بصورت نمونه گیری طبقه بندی شده به کمک جدول مورگان برابر ۲۹۱ نفر انتخاب شد. ابزار جمع آوری داده ها در پژوهش پرسشنامه پرسشنامه خودشکوفایی گری جی (۲۰۰۱) و پرسشنامه سبک یادگیری کلب که روایی آن توسط اساتید و پایایی آن به کمک ضریب آلفا کرونباخ تأیید شد. و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون به کمک نرم افزار SPSS استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد دانش آموزان دارای سبک های یادگیری واگرا و جذب کننده خودشکوفایی بهتری نسبت به دانش آموزان دارای سبک های همگرا و انطباق یابنده دارند.

پیشینه خارجی

- شاوو^۵ (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان داده اند پیشرفت تحصیلی تحصیلی همبستگی مثبت و معنی داری با سبک مقابله ای حل مسأله محور و همبستگی منفی با سبک مقابله ای هیجان محور و اجتنابی دارد. همچنین سبک مقابله ای مسأله محور و هیجان محور، ۲۱٪ از واریانس پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می کنند.

5. Shaow

- رودریگز و همکاران^۶ (۲۰۱۸) در پژوهشی نشان داده اند پیشرفت تحصیلی و بهزیستی روان شناختی به عنوان متغیرهای تعیین کننده روان شناختی در پیش بینی عملکرد تحصیلی هستند و نیاز به تقویت پیشرفت تحصیلی و بهزیستی روان شناختی برای بهبود پیشرفت تحصیلی وجود دارد.

- دی لا فونته^۷ (۲۰۱۷) در پژوهشی نشان داده است که تاب آوری، سبک های یادگیری و راهبردهای مقابله ای با هم دارای رابطه هستند و می توانند پیشرفت تحصیلی را پیش بینی نمایند.

- مین لی و چای^۸ (۲۰۱۴) گزارش کردند که پیشرفت تحصیلی تعدیل کننده رابطه ی بین افسردگی، اضطراب و خودکشی است و همچنین بین تاب آوری، اضطراب و افسردگی رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد.

اهداف تحقیق

هدف کلی:

- بررسی رابطه بین سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خود شکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار .

اهداف جزئی

بررسی رابطه بین سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار .

بررسی رابطه بین سبک های یادگیری با خود شکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار .

هدف کاربردی: این تحقیق می تواند مورد استفاده مراکز مطالعاتی، تحقیقاتی و مراکز آموزشی و دانشگاهی قرار گیرد.

فرضیات تحقیق

فرضیه کلی:

- بین سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خود شکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیات جزئی

بین سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد.

بین سبک های یادگیری با خود شکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد

روش تحقیق

از نظر روش شناسی این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می باشد. از لحاظ نوع نظارت و درجه کنترل این تحقیق در زمره تحقیقات میدانی قرار دارد. تحقیق کاربردی تلاشی برای پاسخ دادن به یک معضل و مشکل علمی است که در دنیای واقعیت وجود دارد (خاکی، ۱۳۸۲: ۹۴).

روش گردآوری اطلاعات (میدانی، کتابخانه ای)

روش گردآوری اطلاعات به دو روش کتابخانه ای و میدانی انجام خواهد شد.

ابزار گردآوری اطلاعات

در این تحقیق با توجه به موضوع مورد بررسی و روش تحقیقی که پیمایشی است از پرسشنامه به عنوان ابزار تحقیق استفاده می شود. در این پژوهش برای سنجش متغیر های پژوهش از پرسشنامه های استاندارد استفاده خواهد شد. برای سنجش سبک های یادگیری از پرسشنامه استاندارد سبک های یادگیری فلدر و سولومون (۱۹۸۵) و برای سنجش پیشرفت تحصیلی از پرسشنامه استاندارد پیشرفت تحصیلی کونور و دیویدسون (۲۰۰۳) و برای سنجش خود شکوفایی از پرسشنامه استاندارد گنجی (۱۳۸۶) استفاده خواهد شد.

⁶.Rodregez

⁷.Dilafonteh

⁸.Min lee &chaei

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

۱. از آمار توصیفی جهت برآورد مشخصه‌های مرکزی و تنظیم جداول توزیع فراوانی آماری و رسم نموداری استفاده شد.
  ۲. از طریق روش آلفای کرونباخ جهت بررسی پایایی و از آزمون کولوموگروف-اسمرینف، جهت بررسی نرمال بودن و یا نبودن داده‌ها بهره‌گیری می‌شود و بررسی بین نتایج آزمون از روش همبستگی مناسب انتخاب و به مرحله اجرا در می‌آید.
- در تحقیق حاضر جهت بررسی فرضیه‌ها تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ضریب همبستگی و نرم افزار SPSS استفاده شد.

آزمون فرضیه‌ها

آزمون فرضیه فرعی اول: بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد.

H_0 : بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد.

H_1 : بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۱) نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی			
پیشرفت تحصیلی		متغیر مستقل متغیر وابسته	
حجم نمونه	سطح معناداری	ضریب همبستگی پیرسون	سبک‌های یادگیری
۱۸۶	۰/۰۰۰	*۰/۴۵۶	
*همبستگی در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار است			

بر اساس نتایج آزمون همبستگی (پیرسون) در جدول (۱)، بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی در سطح ۹۵٪ اطمینان ($0/05 <$ سطح معناداری) رابطه معنادار و مستقیمی ($0 >$ ضریب همبستگی) وجود دارد. بنابراین فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 پذیرفته می‌شود. یعنی فرضیه فرعی اول تحقیق تایید می‌شود. بین متغیر پیشرفت تحصیلی و متغیر وابسته (پیشرفت تحصیلی) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه فرعی دوم: بین سبک‌های یادگیری با خودشکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد.

H_0 : بین سبک‌های یادگیری با خودشکوفایی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد.

H_1 : بین سبک‌های یادگیری با خودشکوفایی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۲) نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین سبک‌های یادگیری با خودشکوفایی			
خودشکوفایی		متغیر مستقل متغیر وابسته	
حجم نمونه	سطح معناداری	ضریب همبستگی پیرسون	سبک‌های یادگیری
۱۸۶	۰/۰۰۰	*۰/۷۴۵	
*همبستگی در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار است			

بر اساس نتایج آزمون همبستگی (پیرسون) در جدول (۲)، بین سبک‌های یادگیری با خودشکوفایی در سطح ۹۵٪ اطمینان ($0/05 <$ سطح معناداری) رابطه معنادار و مستقیمی ($0 >$ ضریب همبستگی) وجود دارد. بنابراین فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 پذیرفته می‌شود. یعنی فرضیه فرعی دوم تحقیق تایید می‌شود. بین متغیر سبک‌های یادگیری و متغیر وابسته (خودشکوفایی) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه اصلی: بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۳) خلاصه مدل

ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار برآورد	دوربین-واتسن	سطح معنی داری
۰/۶۵۸	۰/۳۱۴	۰/۳۳۰	۱/۶۹۲	۱/۸۹۵	۰/۰۰۰

برای سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار از رگرسیون چندگانه همزمان استفاده شده است. ضریب همبستگی چندگانه برابر ۰/۶۵۸ و ضریب تعیین برابر ۰/۳۱۴ است. ضریب تعیین مقدار واریانس تبیین شده توسط مدل را نشان می‌دهد مقدار عددی ضریب تعیین بین صفر تا ۱ است. هر چه این مقدار به یک نزدیکتر باشد نشان دهنده قوی‌تر بودن رابطه مدل است. یکی از پیش شرط‌های رگرسیون این است که متغیر ملاک دارای خود همبستگی نبوده و خطاها مستقل از هم باشند. این شرط با آزمون دوربین-واتسن مورد آزمون قرار می‌گیرد. مقدار دوربین-واتسن برابر ۱/۸۹۵ است. چون این مقدار بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد نتیجه می‌گیریم که متغیر ملاک دارای خود همبستگی نبوده و خطاها مستقل از هم می‌باشند. با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه اصلی تایید می‌گردد.

جدول (۴) جدول ضرایب رگرسیون بین سبک‌های یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی

سطح معنی داری	t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		
		Beta (بتا)	خطای معیار	B	
۰/۰۰۱	۳/۶۵۴		۲/۸۹۶	۹/۳۵۶	مقدار ثابت
۰/۰۰۲	۰/۶۹۸	۰/۰۷۸	۰/۰۶۶	۰/۰۸۵	سبک‌های یادگیری
۰/۰۰۰	۳/۲۲۰	۰/۳۱۳	۰/۰۴۹	۰/۲۰۵	پیشرفت تحصیلی
۰/۰۰۰	۳/۷۶۶	۰/۳۶۲	۰/۰۵۰	۰/۱۸۴	خودشکوفایی

برای اینکه مدل رگرسیونی معنی‌دار باشد باید بین متغیر ملاک و متغیرهای پیش‌بین رابطه خطی وجود داشته باشد. برای بررسی وجود رابطه خطی بین متغیر ملاک و متغیرهای پیش‌بین از آزمون F استفاده شده است. سطح معنی‌داری آزمون F برابر ۰/۰۰۱ است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون F کمتر از ۰/۰۵ است نشان می‌دهد که بین متغیر ملاک و متغیرهای پیش‌بین رابطه خطی معنی‌داری وجود دارد.

رابطه خطی بین متغیر وابسته و مستقل (آزمون F فیشر): این امر را می‌توان از طریق تحلیل واریانس (ANOVA) رگرسیون به منظور بررسی رابطه خطی بین دو متغیر استفاده کرد. فرضیه‌های آماری کل مدل رگرسیون به صورت زیر می‌باشد:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 = \text{رابطه خطی بین دو متغیر وجود ندارد.} \\ H_1 = \text{رابطه خطی بین دو متغیر وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جدول (۵) جدول تحلیل واریانس (آنوا)

سطح معناداری	مقدار آماره آزمون	میانگین مجزورات	درجه آزادی	مجموع مجزورات	مدل
۰/۰۰۰	۳/۲۸۹	۰/۵۶۹	۲	۲/۱۴۵	رگرسیون
		۰/۱۷۲	۱۸۴	۳۰/۴۵۶	باقیمانده
			۱۸۶	۳۲/۶۰۱	کل

تحلیل جدول:

مطابق جدول شماره (۵) با توجه به سطح معنی داری، $\text{sig}=0/000$ شده است و چون این مقدار کمتر از $(\alpha=0/1)$ یعنی $(\text{sig} < \alpha)$ ، می توان نتیجه گرفت که فرض H_0 رد شده و فرض H_1 مورد تأیید قرار گرفته است؛ جدول آنوا نشان می دهد نمرات با توجه به مقدار F ، نمرات متغیرها پیش بین، پیش بینی متغیر وابسته موثر هستند.

بحث و تفسیر، مقایسه نتایج تحقیق

آزمون فرضیه اصلی: بین سبکهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد. برای سبکهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی و خودشکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار از رگرسیون چندگانه همزمان استفاده شده است. ضریب همبستگی چندگانه برابر $0/658$ و ضریب تعیین برابر $0/314$ است. ضریب تعیین مقدار واریانس تبیین شده توسط مدل را نشان می دهد مقدار عددی ضریب تعیین بین صفر تا ۱ است. هر چه این مقدار به یک نزدیکتر باشد نشان دهنده ی قوی تر بودن رابطه مدل است.

آزمون فرضیه فرعی اول: بین سبکهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج آزمون همبستگی (پیرسون) در جدول (۱)، بین سبکهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی در سطح 95% اطمینان ($0/05 < \text{سطح معناداری}$) رابطه معنادار و مستقیمی ($0 > \text{ضریب همبستگی}$) وجود دارد. بنابراین فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 پذیرفته می شود. یعنی فرضیه فرعی اول تحقیق تأیید می شود. بین متغیر پیشرفت تحصیلی و متغیر وابسته (پیشرفت تحصیلی) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه فرعی دوم: بین سبکهای یادگیری با خودشکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه در شهر چابهار رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج آزمون همبستگی (پیرسون) در جدول (۲)، بین سبکهای یادگیری با خودشکوفایی در سطح 95% اطمینان ($0/05 < \text{سطح معناداری}$) رابطه معنادار و مستقیمی ($0 > \text{ضریب همبستگی}$) وجود دارد. بنابراین فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 پذیرفته می شود. یعنی فرضیه فرعی دوم تحقیق تأیید می شود. بین متغیر سبکهای یادگیری و متغیر وابسته (خودشکوفایی) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

پیشنهادات تحقیق:

آگاهی از وجود رابطه بین سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی می تواند راهنمایی خوبی برای معلمان و دست اندرکاران آموزشی برای به کارگیری روش های و سبک های متنوع و منطبق با هدفهای آموزشی باشد تا بتوان با استفاده از این روشها سبب کارآمدی هر چه بیشتر فرآیندها و فعالیتهای آموزشی و یادگیری شد.

- به دلیل رابطه بین خلاقیت و پیشرفت تحصیلی، یافته های حاصل از این پژوهش و نظایر آن می-تواند در امر مشاوره های تحصیلی و شغلی مفید باشد. به گونه ای که افراد خلاق به سمت دروسی که نیاز به ابتکار دارند هدایت شوند و دانش آموزان بتوانند استقلال شخصی و توانایی پیدا کردن راه حل برای مسایل به طرق اکتشافی و از راه خود آموزی پیدا کنند. همچنین دانش آموزان اندیشه های اصیل را مورد تأیید قرار داده و به فعالیت های خلاق مبادرت نمایند و خلاقیت خود را در جهت پیشرفت تحصیلی و برآورد نیازهای جامعه به کار گیرند.

- معلمان در برخورد با یادگیرندگان مختلف باید بپذیرند که هر یک از آنان ممکن است با سبک خاصی از یادگیری به انجام تکالیف درسی و یادگیری موضوع های مختلف بپردازند بنابراین، باید آماده باشند تا با هر یک از دانش آموزان خود برخوردی متناسب با سبک و شیوه ی یادگیری او داشته باشند. زیرا سبک های یادگیری نیز آموختنی است و یک ویژگی شخصیتی است که ممکن است برای یادگیرنده مناسب ترین باشد و می توان به دانش آموزان آموزش داد.

فهرست منابع

منابع فارسی

- اسدزاده، حسن (۱۳۹۷). *نظریه ها و روش های آموزش*. چاپ سوم. تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
- استیک، چپوراجی (۱۳۹۰). *انگیزش برای یادگیری: از نظریه تا عمل*. مترجمان: رمضان حسنزاده، نرجس عمویی. تهران: دنیای پژوهش.
- اچابهار ی، صمد؛ محمدزاده ادملایی، رجبعلی (۱۳۹۶). *بررسی رابطه سبک های یادگیری، ویژگی های شخصیتی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان*، دوماهنامه علمی - پژوهشی دانشگاه شاهد. سال چهاردهم. دوره جدید. شماره ۲۷.
- بنیسی، پریناز (۱۳۹۸). *اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر تاب آوری و سازگاری اجتماعی دانش آموزان با اختلال یادگیری، نشریه توانمندسازی کودکان استثنایی* « بهار ۱۳۹۸ شماره ۱.
- خدابنده، صدیقه؛ درتاج، فریرز؛ اسدزاده، حسن؛ فلسفی نژاد، محمدرضا (۱۳۹۳) *نقش سبک های یادگیری در تبیین انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان پسر*. دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری. دوره ۲. شماره ۳. صفحه ۵۱ - ۳۹،۵.
- رشیدی، علی؛ امیری، محمد؛ مهرآور گیگلو، شهرام؛ نودهی، حسن (۱۳۹۴) *بررسی رابطه ادراک از محیط یادگیری کلاس با تاب آوری تحصیلی*. نشریه پژوهش های آموزش و یادگیری. شماره ۷. ۱۹۸ - ۱۸۹،۶.
- قیصری، الهام (۱۳۹۳). *بررسی رابطه سواد اطلاعاتی و آموزش ترغیبی معلمان با انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه در سال تحصیلی ۹۲ - ۱۳۹۳*. رساله کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی. دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی.
- یاروییسی، رضا و آناون، شیوا (۱۳۹۹). *رابطه تاب آوری تحصیلی با سبک های یادگیری در دانش آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهر کرمانشاه*. هفتمین کنفرانس بین المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی.

منابع لاتین

- Borman, G. & Overman, L. (2015). Academic resilience in mathematics among poor and minority students. *The Elementary School Journal*, 104, 177-195.
- Catteral, J. S. (2012). Risk and resilience in student transitions to high school. *American journal of Education*, 106, 302-333.
- Cunningham, M. Swanson, D. (2010). Educational resilience in African American adolescents. *The Journal of Negro Education*, 79 (4), 743-487.
- Durham, T. (2009). *This too shall pass: Academic resilience after a perceived failure*. Unpublished doctoral dissertation, School of Education, University of Kansas.
- Martin, A. (2013). Motivation and academic resilience developing a model for student enhancement. *Australian Journal of Education*. 46 (34), 34-49.
- Martin, A. J. & Marsh, H. W. (2020). Academic resilience and its psychological and educational correlates: a construct validity approach, *Psychology in the Schools*, 43, 267-282.
- Newman, R. (2013). Providing direction on the road to resilience, *Behavioral Health Management*. 13 (4), 42-43.